

Devět znaků duchovního růstu

Studia jsou koncipována tak, že během jednoho setkání můžete stihnout jedno nebo i dvě studia. Jako u jiných studií, i zde je pomoc, když se na ně předem připravíte. Oněch 9 znaků jsem vybral podle vlastních zkušeností a pozorování. Určitě byste našli další oblasti, nicméně pokuste se probrat těchto devět.

(Napsal: David Novák)

1. Vyrovnání se s krizemi

„Krise neznamena v lidském životě žádnou mimořádnou událost: jde o obvyklý doprovodný proces vnitřního růstu. Chce-li člověk dospět k nové životní etapě, musí bezpodmínečně opustit tu starou. Tato zkušenost však bývá obvykle bolestná – a tak se děje již od počátku lidského života. Opouštíme dětství, abychom mohli vstoupit do dospívání a dospělosti. Někdy je třeba také vědomě odložit "nezávislost" a "svobodu", abychom mohli přijmout odpovědnost při budování zralých, trvalých a odpovědných vztahů s druhými.

Podobné je to i v duchovním životě. Krize růstu otvírá před každým jedincem nové lidské i duchovní prostory a očisťuje ho od sobectví a sebestřednosti; dále mu ukazuje potřebu stále dokonaleji se otvírat Bohu a bližním.“

(Augustin J., Zástupy žasly nad jeho učením, Karmelitánské nakl. Praha)

- Prožil jsi někdy nějakou krizi, která tě v duchu citovaného textu přivedla blíže k Bohu? Co jsi si z ní odnesl? Proč tě proměnila?
- Jak podle tebe duchovní růst souvisí s krizemi?
- Vyber v Bibli jednu postavu a pokus se:
 - a) Ukázat několik inspirativních (popř. odstrašujících) kroků, jak se vyrovnávala s krizí.
 - b) V čem vidíš, že krize pomohla této postavě více poznat Boha?
 - c) Jak krize vybranou postavu změnila?
 - d) Existuje v současnosti nějaká těžká zkouška, kterou procházíš? Můžeš ji sdílet se skupinkou nebo s nějakým jednotlivcem?

2. Schopnost reprodukce (Mt 28,19–20)

Jen to, co je dospělé, má schopnost se reprodukovat. Toto je jeden ze základních rozdílů organického a anorganického světa. Náš život jednou skončí, nicméně bude mít pokračování v dalším životě – životě někoho jiného. V našem prostředí tomuto procesu říkáme „učednictví“, kdy jeden se skrze druhého učí, jak následovat Krista. Zde je třeba vědět, že druzí se nejvíce naučí skrze příklad. Předáváme především to, kdo jsme, a ne to, co víme. Jakkoli znalosti mohou být důležité, při formování druhých nejsou rozhodující.

„On přišel zřídit Boží království. Potřeboval lidi, kteří by zástupy vedli. Zástupy zmatených a rozháraných lidí by ho byly hotovy následovat, ale Ježíš sám by jim nebyl schopen poskytnout osobní péči. Jeho jedinou nadějí bylo získat lidi, kteří by to udělali za něj.“

(L. Coleman – Mistrův plán zvěstování evangelia)

Učednictví v zásadě není především o metodách, ale o vpuštění druhých do svého života, o otevření se těm, které chceme duchovně doprovázet. Jedna z věcí, která zabíjí, je mlčení (viz Adam). Učednictví (duchovní doprovázení) je nemlčet o tom, co pro mne udělal Kristus. Ono „nemlčení“ potom tkví v předávání celého života. Je to předávání zkušeností z cesty za Ním. V současné době jsou (snad) učitelé, ale Kristus od nás očekává více než předání (byť dobrých) informací o křesťanství.

Naše kultura je postavená především na slovech a na víře, že skutečná změna přijde skrze pochopení, resp. skrze správné informace. Tento pohled je správný pouze z části. Člověk je totiž víc než „chodící rozum“. Nakonec i Pavel píše do Korintu o dvou skupinách lidí – viz 1 K 4,15–16. Vychovatel (*guardians* NIV, *instructors* KJV, *trainers* NAS, *pěstoun* BK, *paidagogos* řecký NZ, *pedagogus* latinský NZ). Všechny výrazy ukazují na někoho, kdo se stará a kdo postihne mnoho složek lidské osobnosti – trénink, ochranu,

pedagogický výcvik, pomoc při směřování...atd. Otec je ale ještě někdo jiný. Jde za tyto dobré a potřebné oblasti. Zásadní rozdíl mezi vychovatelem, ... (viz překlady) a otcem je v odstupu. Někdy se pleteme v tom, že se za učednictví vydává to, co má dělat vychovatel.

- Vyber si z následujících dvojic: Mojžíš–Jozue, Eliáš–Elíša, Pavel–Timoteus, Ježíš–Petr, Apollo–Priscila, Akvila, popř. jinou dvojici v Bibli. Pokus na příkladu těchto dvojic vystihnout několik oblastí, které považuješ za důležité pro duchovní vedení.
- Myslíš, že každý může někoho duchovně vést?
- Kdo vedl tebe a co sis od něj nejvíce vzal?
- Co nám brání někoho duchovně vést/doprovázet?
- Co by se dalo dělat pro to, abys někoho začal duchovně doprovázet, popř. abys přijal od někoho pomoc?
- Co vidíš v duchovním vedení jako nejdůležitější aspekt?
- Jak vidíš realitu duchovního doprovázení v našem sboru?

3. Potřeba „brát“ – vytvářet podmínky pro další růst pro sebe sama (Ko 2,7; J 15)

Organismus, který nemá potřebné živiny, postupně umírá nebo zakrní. Důvodem odumírání ale nemusí být pouze podvýživa. Může jím být i nezdravá strava, která působí na organismus destruktivně a zhoubně. Otázka zní, čím živíme nejen svoje tělo, ale též svoji duši. To do velké míry určuje, jak přemýšlíme, jak se rozhodujeme, podle čeho posuzujeme situace, jak je zvládáme atd. Často se to, čím krmíme svoji duši, projevuje v těžkých situacích.

- Zamysli se nad tím, kolik času věnuješ „přísunu duchovních živin“: modlitbě, Písmu, četbě duchovní literatury, naslouchání výkladu slova, biblickému studiu atd. Jinými slovy, jak moc investuješ do sebe? Co ti (mimo vztahy) nejvíce pomáhá v duchovním růstu?
- Co je pro tebe nejlepší způsob duchovní potrawy?
- Přemýšlej nad textem z Koloským. Jak konkrétně zapustit kořeny v Kristu? Co si představuješ pod dobrými duchovními kořeny? Kdy se projeví?
- Co znamenají slova: „Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li při mně“? Jak se do toho promítá naše aktivita?
- Myslíš, že každý křesťan má nést ovoce? Jak se ovoce konkrétně projevuje v tvém životě?
- Jak dobrý je plod, do velké míry závisí na tom, jaké bere živiny. Jinak zakrní. Toto platí i v duchovním životě. Jinými slovy viditelné závisí na neviditelném. Toto víme, ale ne vždy naše životy tomu odpovídají. Proč?
- V 15. kapitole Jana jsou dvě klíčové oblasti, ve kterých se má projevit naše nesení ovoce. Jaké to jsou?
- Co konkrétně budeš příští týden dělat pro svoji dobrou duchovní stravu?
- Přečti si příští týden 10. kapitolu Jana a vypiš si z ní principy duchovního vedení. Sdílej svoje pozorování na dalším setkání.

4. Vytrvalost ve vztazích – práce v týmu

Čtyři schopnosti nezbytné pro vytváření vztahů.

Překonat zklamání

Na základě přemíry vlastních přání, tužeb a žádostivosti je člověk přímo předurčen k tomu, že se časem musí vypořádat se zklamáními. Především pak s tím, že příčinou zklamání bývá druhý člověk. Ten, kdo se nedokáže smířit se zklamáním, musí z vnitřní nutnosti vztah ukončit, aby mohl žít dál v iluzi, že někdo jiný bude moci jeho přání splnit a jeho prázdnotu vyplnit.

Snášet dvojnáčetnost

Velmi těsně s vypořádáním se ze zklamáním souvisí i schopnost snášet dvojnáčetnost. Partner ve vztahu není nikdy jen dobrý nebo jen zlý. Kdo není ochoten tuto dvojnáčetnost snášet, je v nebezpečí, že buď toho druhého bude idealizovat, nebo že ho zbaví jeho hodnoty.

"Promiň, že nemohu být tvým Bohem!"

Úplné zahrnutí přítele neskutečným očekáváním vede znovu jen ke zklamání, místo toho, aby byly hranice toho druhého akceptovány, a tak uznána i jeho jedinečnost. Nebýt pro druhého bohem znamená poskytnout mu šanci, aby na konfliktech a problémech, které ve vztahu jsou, mohl růst a zrát.

Umět být sám se sebou

Tato schopnost je snad tím nejdůležitějším předpokladem, abychom mohli vztahy prožívat. Vztahy, do kterých se vstupuje z neschopnosti být a vystačit si sám se sebou, zklamou, protože mohou přinést jen v malé míře to, co od nich očekáváme.

- Který z popsaných bodů vnímáš u druhých jako největší problém?
- Co z popsaného vnímáš jako svůj největší zápas?
- Co vnímáš jako největší překážku lepších vztahů mezi tebou a druhými?
- Přečtete si 1 Te 1 a 2 a diskutujte nad různými rovinami vztahu, jak nám je poodhaluje Pavel. Zde je jen malá nápověda – najděte v textu, kde se tyto obrazy vyskytují.
 - a) Verbální vyjádření vztahu
 - b) Příklad – Pavel se odvolává na to, co spolu prožili. Obávám se, že lidé nebudou dělat, pokud neuvidí.
 - c) Příklady z rodiny –
 - d) Modlíme se za vás
 - e) Očekávání (1,3) – stejné vlastnosti jako v 1 Ko 13 (víra, láska, naděje), zde uvedeny s přívlastky. Slovo se přetvořilo v žitou realitu. Skvělé, že jste to nejen pochopili, ale že to i žijete. A o to nakonec jde.
 - f) Mateřská laskavost, pomoc v prvních krocích
 - g) Otcovské napomenutí a povzbuzení
 - h) Další pozorování:
- Pokus se každý bod dotáhnout do své každodenní reality.

5. Ovládání jazyka (Jk 1,26; 3,1–12)

Je zajímavé, že je to právě jazyk, který je dáván do souvislosti s dokonalostí. Jako by Jakub říkal, že tvoje vyzrálost se ukáže podle toho, jak ovládáš jazyk. Jazyk je do jisté míry ukazatelem toho, nad čím přemýšlíme, jak hodnotíme okolnosti, jakou máme k druhému úctu atd. Jakub přirovnává jazyk k ohni. Oheň je vždy závislý na palivu – podle toho mění nejen teplotu, ale i barvu a velikost. Stejně tak řeč vychází z našeho srdce, které je buď proměňováno Duchem Božím, nebo ne.

- Proč Jakub mluví o jazyku tak dramaticky?
- Zažil jsi někdy nějaké zranění, kdy tě někdo zranil svojí mluvou?
- Proč zrovna jazyk je tak těžko ovladatelný?
- Najdi v knize Přísloví několik textů týkajících se jazyka a svými slovy je sdílej s druhými.
- Myslíš, že to, jak mluvíš s druhými, buduje? Konkrétně s dětmi, partnerem, kolegy, rodiči...
- Není v tvé mluvě příliš sarkasmu, dvojznačností? Jak mluvíš o druhých?
- Proč si myslíš, že je v Písmu poměrně dost místa věnováno jazyku?

6. Služba a schopnost nést dlouhodobě zodpovědnost (2 Tm 2,16)

Na konci epištoly Timoteovi, kde Pavel vysvětluje zásady služby, čteme, že Pavla „všichni opustili“. Jinými slovy nikdo nevydržel nastoupenou cestu. Neznáme kontext, ale víme, že dnes prožíváme podobné problémy, kdy mnozí vykročí, ale jen někteří vydrží.

Duchovní zralost je i v tom, že vydržím u služby a úkolů, které jsem začal, že nepřestanu v okamžiku, „kdy mne to přestane bavit“.

- Není nějaká služba, práce, kterou jsi nechal nedotaženou? Jaké byly důvody?
- Pozoruješ to někdy u druhých?
- Rozdělte se podle počtu mezi sebou, každý si vyberte jeden text a poté druhým řekněte, co se v něm píše o vytrvalosti. Čtete i kontext uvedených veršů.
Ř 5,3 A nejen to: chlubíme se i utrpením, vždyť víme, že z utrpení roste vytrvalost,
Žd 10,36 Potřebujete však vytrvalost, abyste splnili Boží vůli a dosáhli toho, co bylo zaslíbeno.
Jk 1,4 A vytrvalost ať je dovršena skutkem, abyste byli dokonalí a neporušení, prosti všech nedostatků.
Zj 2,3 Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno, a nepodlehls únavě.
Zj 14,12 Zde se ukáže vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši.
- Diskutujte nad uvedenými texty a přemýšlejte co s v souvislosti s vytrvalostí v nich píše o utrpení, skutečích, věrnosti, hledání Boží vůle, poslušnosti, následování.
- Vytrvalost je Bohem hodně ceněná vlastnost. Proč myslíš?

7. Od radostí k radosti

„Stvořil jsi nás pro sebe a nepokojné je naše srdce, dokud nespočine v tobě.“

Jedná se o celoživotní proces, kdy člověk prožívá čím dál větší radost v Bohu a z Boha. Naše doba nám přináší mnoho možností, jak „být šťastný“. Problém je v tom, že cestování, úspěch, image atd. jsou věci konečné. Věci či oblasti, které jsou konečné, nikdy nemohou naplnit to, co je nekonečné – naše touhy.

- Z čeho jsi měl v poslední době největší radost?
- Co si představuješ pod tím spočinout v Bohu? Kdy jsi to naposledy zažil? Zažíváš to? Co tomu brání nebo naopak co tě k této realitě vede?

A Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. Z toho se radujte, i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek, aby se pravost vaší víry, mnohem drahocennější než pomíjející zlato, jež přece též bývá zkoušeno ohněm, prokázala k vaší chvále, slávě a cti v den, kdy se zjeví Ježíš Kristus. (1 Pt 1,5–7)

- Proč nás Petr povzbuzuje, abychom se radovali? Nejsme někdy příliš upnuti na své úspěchy, cíle atd., že když nám je někdo překříží, kácí se nám život? Jak se z tohoto kruhu vymanit?
- Co může být onou zkouškou, jak ji popisuje Petr?

Mému srdci dáváš větší radost, než mívají oni z hojných žní a vinobraní. (Ž 4,8)

- Pokus se tento verš povědět svými slovy – jak mu rozumíte? Jak bys ho aplikoval ve svém životě?

Všude se ví o vaší oddanosti evangeliu. Mám z vás proto radost a přeji si, abyste byli moudří v dobrou a nezkušení ve zlu. (Ř 16,19)

- Zde vidíme další rozměr radosti – radost z druhých. Proč se nám tento druh radosti někdy ztrácí?
- Čtete Fp 4, 4 – máme se radovat, i když trpíme nebo když trpí druzí? Jak je to s oním „vždycky“?
- Zažil jsi někdy radost z bolesti? Kdy to bylo?

8. Schopnost rozlišovat podstatné od nepodstatného (Sk 20, 24)

Meditujte a pohovořte nad následujícími slovy:

Chceš sklízet ovoce? Pořež strom.

Chceš trhat krásné květy? Obětuj včas některá poupata.

Chceš být výkonný? Nauč se omezovat. Chceš-li udělat vše, neuděláš pořádně nic.

Když je kropicí hadice děravá, teče voda jen po kapkách. Ucpí díry a v hadici bude opět tlak.

Když celé hodiny sníš, prcháš od skutečnosti,

když v řeči tékáš od tématu k tématu, plýtváš svými myšlenkami,

když chceš ke všemu zaujmout postoj, mrháš svými silami...a nebudeš mít k dispozici žádný tlak, až ho budeš potřebovat.

Nejde o to život tlumit, dusit, nýbrž používat ho ve správný čas a správným způsobem.

Zdokonalovat se (růst) můžeš jen tehdy, když skutečně něco děláš, ne když sníš.

(M. Quist – Mezi člověkem a Bohem)

Mnoho lidí promarní svůj život tím, že žijí jakoby bez cíle a investují život do věcí, které nemají hodnotu – do věcí nepodstatných. Určitá nestálost a roztěkanost je zbavuje možnosti dotahovat věci, soustředit se na věci podstatné. Jedna ze známek dospělosti je právě ve schopnosti nejen rozpoznat podstatné, ale ve schopnosti do podstatného vložit své síly. Toto ale neznamená, že jediná podstatná činnost je „duchovní“.

I přes uvedený biblický verš Pavel např. šil stany. Spíše se jedná o životní směřování a o schopnost dokázat říkat jistým činnostem NE, abych jiným mohl říkat ANO.

- Jak rozlišit podstatné od nepodstatného?
- Je to vůbec důležité, není to spíše otázka pro filozofy?
- Čti znovu knihu Skutků – jak bys odpověděl na otázku, jakou cenu přikládáš svému životu?
- Asi nebudeme jako Pavel, ale přesto... jak aplikovat to, co píše Pavel, na svou životní realitu?
- Co myslíš, že lidi (a nás nevyjímaje) vede k pocitu roztržitého?

9. Zvládání základních životních oblastí – např. peníze, čas, televize, internet atd. (Tt 1,7–9)

Někdy uvažujeme nad službou Bohu, ale unikají nám zcela běžné, každodenní věci a navíc s námi není k vydržení doma. I v určité integritě (spojení všech oblastí života) se ukazuje, jaký je náš růst. V našem textu vidíme, že Titus má vybírat případně starší podle zcela „neduchovních“ kritérií – podle toho, jak žijí svoje každodenní životy.

„Člověk sice dobývá stále větší moci nad hmotným světem, ale je, jak se zdá, sužován rozmanitými vnějšími požadavky, a proto má stále menší moc nad sebou samým.

Roztržitý je člověk s rozbouřenou smyslovostí, člověk, jehož emotivnost, citovost a obrazotvornost zachvátil zmatek, jehož nedisciplinované schopnosti se vymkly kontrole a každá si hledá mimo zákony ducha své uplatnění. To je ve vlastním smyslu roztržení a rozrušení toho, co tvoří nejnvnitřnější podstatu člověka. Už to není člověk.

Stát se opět člověkem znamená sebrat všechny síly, znovu je seřadit podle jejich správné hodnoty a podřídit je duchu.“

(M. Quist – Mezi člověkem a Bohem)

- V uvedených textech nejde o to mít železnou sebekontrolu, ale o to, aby v mém životě panovala jistá kázeň. Co tě v citovaném textu oslovuje? Proč?
- Vyjmenuj pár lidí z Písma, kteří dělali zcela obyčejné věci? Co je tím Bůh učil?
- Jak si myslíš, že by tě hodnotili rodiče, popř. děti, kdyby tě slyšeli kázat?
- Existují ve tvém životě oblasti, které se vymykají tvé kontrole? Jak jsi na tom s kázní?
- Všimni si, že kritéria na starší jsou dost obyčejná. Nic o duchovních darech, službě atd.? Proč?
- Jak obyčejné věci života souvisí s hlavním tématem celého studia?

Pokud jste došli až sem, diskutujte, co vás v uvedených oblastech nejvíce oslovilo, co byste chtěli změnit?